

Agrarisch Natuurfonds
—Fryslân—

JAARVERSLAG 2023

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân (ANF) over het jaar 2023.

Eind 2022 vond de overdracht plaats van het Noordereiland bij Drachten. In opdracht van de gemeente Smallingerland wordt in samenwerking met de plaatselijke vogelwacht (Drachten – Beetsterzwaag) het (weidevogel)beheer uitgevoerd. Vlak voor het seizoen werd op 3 maart 2023 een doe-dag op het eiland georganiseerd om alles in orde te maken voor het broedseizoen. In het eerste jaar meteen prachtige resultaten. Kieviten, tureluurs, scholeksters en diverse eendensoorten kwamen tot broeden op het mooie nieuw ingerichte eiland.

Op 30 maart 2023 werd het boek 'Gruttoland Erfgoed van Murk Nijdam' van auteur Hans Peeters gepresenteerd. Enkele honderden genodigden beleefden een bijzondere presentatie met muzikale omlijsting van Syb van der Ploeg en Wiebe Kaspers. De volgende dag werd Gruttoland Wommels opengesteld voor publiek. Tijdens deze open dag op 1 april kwamen ruim 300 mensen een kijkje nemen in Gruttoland. Een gave start van het seizoen. De vogelkijkhutten waren ook weer bijzonder in trek bij fotografen en andere vogelliefhebbers. Nagenoeg alle beschikbare ruimtes waren in 2023 uitverkocht.

In 2023 werd ons nieuwe project Botes Paradys (Gruttoland Tjerkwerd, familie B. de Boer) geïnitieerd door het opstellen van een projectplan en het ondertekenen van een intentieverklaring voor het overnemen van 12 hectare uniek weidevogelgrasland. Hiermee beogen we ook deze weidevogelparel te behouden voor de toekomst. Met behulp van onze publieksactie konden er wederom vierkante meters grond geadopteerd worden. We streven ernaar om eind 2024 ook dit project gerealiseerd te hebben.

In Gruttoland Wommels zijn we gestart met een educatieproject. In samenwerking met enkele basisscholen proberen we zoveel mogelijk kinderen te betrekken bij de natuur in het algemeen en bij onze weidevogelprojecten in het bijzonder.

In samenwerking met de gemeente Leeuwarden en vogelwacht Leeuwarden wordt onderzocht om het beheer van De Waard over te nemen. Er heeft een schouw plaatsgevonden en hierbij is geconstateerd dat het gebied kansen biedt voor weidevogelbeheer. Het is de bedoeling om deze samenwerking in 2024 te bekrachtigen.

Naast onze publieksactie is een bedrijvencampagne opgezet. Hiermee zijn we gestart met het opbouwen van een zakelijk netwerk welke aan ons mooie natuurfonds is verbonden.

Aan het projectplan Gruttoland Tjerkwerd is een onderzoek gekoppeld. Voor financiering van dit onderzoek is het Waddenfonds benaderd. Op 16 mei is de familie Bote en Astrid de Boer uitgeroepen tot winnaar van de gouden grutto. Een prestigieuze prijs van vogelbescherming Nederland. Op 31 juli vond de overdracht van eerste 4 hectare plaats.

Op 2 juni brachten Foppe de Haan, Freark Smink en Henk de Jong een bezoek aan Gruttoland Wommels. Hiermee toonden onze pommeranten belangstelling voor onze projecten. Op 15 september bracht onze nieuwe pommerant Reitse Spanninga een bezoek aan onze bijeenkomst in Gruttoland Tjerkwerd. Hulde!

In november wordt de promotiefilm van Bote de Boer gepubliceerd. De campagne verloopt voorspoedig, de realisatie van fase 2 komt in zicht. Op 16 november wordt ANF als goede doel bestempeld tijdens het jubileum van het Natuurmuseum Fryslân, Friese Milieu Federatie, Sovon en Landschapsbeheer Fryslân. Ter ere van dit jubileum ontvingen wij een cheque van 1268 m2 geadopteerde weidevogelgrond.

In de laatste maanden van 2023 wordt een samenwerking met Noorderland Melk onderzocht. Met succes werd een contract getekend voor drie jaar.

Tot slot werd het jaar afgesloten met een eindejaarbijeenkomst voor onze vrijwilligers. Zonder de inzet van deze mensen is het niet mogelijk om ANF op een dergelijke wijze te laten functioneren. Hiervoor onze grote dank!

Rendert Algra
Voorzitter ANF

Colofon

Uitgave: Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân (ANF)

Slachte 4A

8731 CJ Wommels

T (058) 250 43 88

M info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl

I www.agrarischnatuurfondsfryslan.nl

Samenstelling:

Rendert Algra, Eddy de Boer, Douwe de Boer, Jelmer Brouwer, Marco Hoekstra en Helga Aukes

De deelnemers aan de traditionele Koningstelling op 27 april 2023 in Gruttoland Wommels.
Foto: Hans Peeters

Inhoud

Voorwoord	2
Colofon	3
1. Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân	5
2. Projecten	6
3. Jaaroverzicht	10
4. Pr & communicatie	12
5. Financieel jaarverslag 2023	13

Murk Nijdam.
Foto: Douwe Struiksma

1. Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân

Algemeen

Jelmer Brouwer kwam op 1 oktober 2023 het bestuur versterken. Het bestuur is hiermee erg ingenomen. Jelmer is nazorger voor de vogelwachten Winsum en Wommels en in het dagelijkse leven IT-specialist. Deze kennis zet hij dan ook graag in voor onze stichting. Verder wordt het bestuur gevormd door Rendert Algra (voorzitter), Eddy de Boer (secretaris), Douwe de Boer (penningmeester) en Marco Hoekstra (pr & communicatie). Het bestuur kwam maandelijks bijeen en er werd gewerkt op vrijwillige basis.

Helga Aukes werkt gedeeltelijk op vrijwillige basis en voor een deel professioneel als bestuursondersteuner. Jannette Brinksma is op vrijwillige basis onze vertrouwenspersoon. Er zijn in 2023 geen integriteitszaken aan de orde geweest.

Door de inzet van vrijwilligers en het inhuren van externe partijen werd extra mankracht georganiseerd om de doelen van de stichting na te streven en uit te voeren. De overheadkosten worden hiermee zo laag mogelijk gehouden.

Het aantal vrijwilligers dat zich met hart en ziel inzette voor stichting ANF bedroeg in 2023 maar liefst 36 personen. Er waren geen medewerkers in loondienst. In 2023 hebben ongeveer 800 personen en instanties een financiële bijdrage aan ANF gedoneerd.

Voorzitter – Rendert Algra – M. 06 51 602 220

Secretaris – Eddy de Boer – M. 06 51 637 475

Penningmeester – Douwe de Boer – M. 06 19 633 666

Pr & communicatie – Marco Hoekstra – M. 06 45 221 590

IT – Jelmer Brouwer – M. 06 12 30 37 79

E-mailadres bestuur: info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl

Bestuursondersteuner:

Helga Aukes

E-mail: info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl

Algemene gegevens:

Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân

Slachte 4A

8731 CJ Wommels

Kvk 70408319

RSIN 858309063

NL72RAB00330313053

Bezoekadres Gruttoland (Murk Nijdam)

Slachte 4

8731 CJ Wommels

2. Projecten

Gruttoland Wommels

Gruttoland Wommels is voorzien van een 3,2 hectare grote plasdras. Deze plasdras heeft een dynamisch en uiterst laag waterpeil en is centraal gesitueerd omringd door kruidenrijk grasland. Naast de plas zijn vier vogelkijkhutten aangelegd waarbij er twee zijn ingegraven om goed zicht op de waterlijn te creëren. Een gecamoufleerd toegangspad zorgt ervoor om ongezien naar de hutten te kunnen komen. Een bezoekerscentrum maakt het plaatje compleet. Het startpunt voor excursies, monitoring en onderzoek. Maar ook worden hier de vergaderingen en vrijwilligersbijeenkomsten gehouden. Via gruttoland.nl zijn de vogelkijkhutten en excursies te boeken.

Gedurende het weidevogelseizoen 2023 verliep de verhuur van hutten en het organiseren van excursies boven verwachting. Het gehele seizoen werd nagenoeg uitverkocht.

Uiteraard stond het weidevogelbeheer in Gruttoland centraal, maar op een goede tweede plaats stonden de boekpresentatie en de open dag. Vele uren aan voorbereiding gingen hieraan vooraf. De schuur en het buitenterrein werden ingericht als een sfeervol festivalterrein.

In mei/juni ging het Educatieproject Gruttoland van start. Zo'n 150 kinderen gingen op excursie naar Gruttoland Wommels. Daarvoor hadden ze gastlessen op school gekregen, zodat de leerlingen al wat meer wisten van weidevogels en Gruttoland. In het bezoekerscentrum kregen de kinderen een korte introductie en een 'vogel-zoek-boek' met daarin alle informatie over de meest voorkomende vogels in Gruttoland. In de vogelkijkhutten was het een kuikenfeest en ervoeren ze alles in de praktijk.

Het Educatieproject was een groot succes met enthousiaste kinderen. Foto: Teade de Boer

Dit Educatieproject Gruttoland 2023 is mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van Stichting Wommels en het Cultuurfonds.

het
Cultuurfonds

NoorderlandMelk stelt drie jaar lang vanuit het Weide Weelde Fonds een bijdrage van 25.000 euro per jaar beschikbaar voor agrarische natuurprojecten van ANF. Het eerste project wordt in juli 2024 gerealiseerd.

Het Weide Weelde Fonds ondersteunt projecten die bijdragen aan een grotere biodiversiteit in het noorden. Het fonds wordt gevuld door de verkoop van Noordertrots zuivelproducten bij Poiesz supermarkten en door donatie van hun voorjaarsactie.

Marco Hoekstra en Rendert Algra (bestuursleden ANF) en Adrian Langereis en Marcel Strijtveen (bestuursleden NoorderlandMelk) feliciteren elkaar met de samenwerking.
Foto: Henk Bootsma

Nesten		Geschat aantal vliegvlugge kuikens
Grutto	73	60
Kievit	9	
Scholekster	5	
Tureluur	13	
Krakeend	27	
Wilde eend	12 (zonder de eendenkorven)	
Bergeend	5 broedparen	
Slobeend	6	
Kuifeend	9	
Kluut	20	40-45
Visdief	18	
Meerkoet	7	
Gele kwikstaart	12 broedparen	
Witte kwikstaart	1 broedpaar	
Kleine plevier	6	
Veldleeuwerik	1 broedpaar	
Graspieper	1 broedpaar	
Oeverwaluw	204 (ingegraven nestgangen)	
Boerenwaluw	5 broedparen	

Overzicht Nesten en kuikens
Gruttoland Wommels 2023

Noordereiland Drachten

Sinds 2022 doet ANF - in samenwerking met vogelwacht Drachten - Beetsterzwaag en stichting Weideleven - voor eigenaar gemeente Smallingerland het beheer van het Noordereiland bij Drachten. Het eiland is weer op een weidevogelvriendelijke wijze ingericht. De openheid is hersteld en er zijn plasdrassituaties ingericht.

In maart 2023 werd er door een tiental vrijwilligers veel troep opgeruimd. Ook werden er eendenkorven en borden geplaatst. Stichting Weideleven freesde diverse stroken en bracht hier en daar schelpen aan.

Het beheer op Noordereiland wierp zijn vruchten af. In 2023 waren er 7 Kievitsnesten, waarvan er 4 zijn uitgekomen; 3 broedparen van de tureluur; 2 nesten van de scholekster en 2 van de wilde eend; 1 broedpaar van de gele kwikstaart en 1 van de kleine plevier; 9 nesten van de grauwe gans en kolgans.

Noordereiland met de drone gefotografeerd.
Foto: Klaas de Jong

Gruttoland Tjerkwerd

In 2022 kwam ANF met maatschap de Boer uit Tjerkwerd overeen dat zij 12 hectare uniek weidevogelgrasland (in de volksmond Botes Paradys) over gaat nemen. Een gebied met een zeldzame combinatie van kruidenrijkdom, greppelstructuren, oude slootpatronen, hoog waterpeil, een rijk bodemleven en hoge dichtheden broedende weidevogels.

Dankzij de vele adopties van vierkante meters Gruttoland Tjerkwerd, giften en subsidies kon op 31 juli de eerste 4,3 ha worden gekocht.

Bote en Astrid de Boer ondertekenen het contract.

In 2023 schonk het Dinamo Fonds ANF 15.000 euro voor de aankoop van Gruttoland Tjerkwerd, waarmee een deel van dit bijzondere weidevogelgebied veilig wordt gesteld.

Vogelbescherming Nederland reikte op 16 mei de Gouden Grutto uit aan de familie Bote en Astrid de Boer voor hun bovengemiddelde inzet voor de weidevogels in Gruttoland Tjerkwerd. Zij hebben één van de hoogste concentraties gruttobroedparen van Friesland in hun weilanden. De Gouden Grutto bestaat uit een bronzen wisseltrofee en een geldprijs van 5.000 euro, bedoeld om de biodiversiteit op het bedrijf verder te ontwikkelen.

Overzicht Broedparen van de vier hoofdsoorten Gruttoland Tjerkwerd 2023

	Aantal broedparen
Grutto	56
Kievit	16
Tureluur	25
Scholekster	3

3. Jaaroverzicht

Begin 2023 gingen we van start met de bedrijvencampagne 'Geef Fryslân weer kleur en geluid!' We benaderden bedrijven met de vraag of zij vierkante meters weidegrond wilden adopteren en Mei mooglik makker van ANF wilden worden.

Een Mei mooglik makker is een bedrijf of onderneming die het werk en de projecten van ANF steunt door een weidevogel-pakket aan te schaffen. Inmiddels zijn diverse organisaties al Mei mooglik makker geworden. Wij zijn deze bedrijven zeer erkentelijk voor hun steun!

De samenwerking met Mediahuis Noord is nog altijd van kracht. Uit de actie 'Adopteer vierkante meters Gruttoland' worden de nodige middelen gehaald.

Het boek 'Gruttoland, erfgoed van Murk Nijdam', een samenwerking van Hans Peeters, Murk Nijdam en ANF werd op 31 maart onder grote belangstelling gepresenteerd in de schuur van boer Murk. Laatstgenoemde vertelt in het boek over zijn weidevogels, zijn boerderij en zijn Gruttoland. Omlijst met prachtige foto's van de vogels in Gruttoland komen ook beschermers en onderzoekers aan het woord.

Op zaterdag 1 april was er weer een Open Dag in Gruttoland Wommels, waar bezoekers de weidevogelpracht vanuit de kijkhutten konden aanschouwen.

Tijdens de traditionele koningstelling in Gruttoland Wommels op 27 april werden de gevonden nesten van grutto, Kievit, scholekster en tureluur weer in kaart gebracht door zo'n 25 personen die over de breedte van de weidevogelpercelen in een min of meer rechte lijn lopen en zoeken naar de aanwezige nesten.

Nieuwe pommerant Reitse Spanninga.
Foto: Henk Bootsma

Op 31 juli werd met de koop van 4,3 ha weidevogelgrond van de familie De Boer de eerste fase van Gruttoland Tjerkwerd afgerond. Op 15 september werd dit feit gevierd op de boerderij van Bote en Astrid de Boer en werd tevens onze nieuwe pommerant Reitse Spanninga geïntroduceerd. Reitse is een autoriteit op het gebied van gastvrijheid, eten, drinken, koken en barbecue, en nu ook ambassadeur van Gruttoland.

De film 'Vogels kun je niet melken' met Bote de Boer, zijn gezin én de grutto ging op 11 november in première. De film kreeg tijdens het Noordelijk Film Festival in Stadsschouwburg de Harmonie te Leeuwarden staande ovaties en de op één na hoogste publiekswaardering (9,6)!

De filmpremière van Vogels kun je niet melken. Foto: Pep de Boer

Net voor het kerstreces was er weer een gezellige eindejaarbijeenkomst van de ANF-vrijwilligers in het bezoekerscentrum van Gruttoland.

4. PR & communicatie

Tijdens de algemene ledenvergadering van de Bond Friese VogelWachten (BFVW) in het voorjaar van 2023 werd er traditioneel een presentatie verzorgd voor de bestuurders van de aangesloten Friese vogelwachten en haar leden over de voortgang van het projecten en de activiteiten van stichting ANF.

De stichting heeft onderstaande websites in de lucht:

www.agrarischnatuurfondsfryslan.nl

www.gruttoland.nl

www.reddeweidevogel.nl

Via de diverse websites werd het publiek geïnformeerd over het wel en wee van de stichting. Nieuwsitems werden frequent gedeeld. En ook de social media platforms zoals Facebook en Instagram werden ingezet om het mooie werk van de stichting te promoten.

Alle sympathisanten van stichting ANF kregen maandelijks een digitale nieuwsbrief via e-mail toegestuurd.

In het bondsblad van de BFVW 'Vanellus' verscheen regelmatig een advertentie of artikel over ANF en Gruttoland.

Diverse publicaties in dag- en weekbladen en uiteraard de succesvolle publiekscampagne via Mediahuis Noord zorgde voor grote naamsbekendheid en de nodige middelen om onze doelen te bereiken.

Filmpremière 'Vogels kun je niet melken' enorm succes!

Vogels kun je niet melken! met Bote de Boer, zijn gron en de grutto ging op 11 november j. in première. De film kreeg tijdens het Noordelijk Film Festival in Stadsschouwburg de Harmonie te Leeuwarden staande ovaties en de op den na hoogste publiekswaardering 9,8!

De film is waarschijnlijk vanaf eind februari te zien in de bioscoop. Wij houden je op de hoogte.

Voor meer informatie zie onze Facebookpagina of onze website.

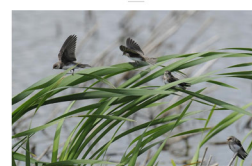
[Lees meer >>](#)

Origineel cadeau met de feestdagen?

Wil je een origineel cadeau met de feestdagen geven? Dan is een certificaat op naam misschien een leuk idee. Bovendien stuit je hiermee de weidevogels in Gruttoland Tjierwerd.

[Lees meer >>](#)

Oostervogels in Gruttoland Wommels

In 2023 werden maar liefst 204 ingegraven nestplaatsen geteld in de oostervogelwoud van Gruttoland Wommels.

Fotoarrangement weer te boeken

Vanaf 1 december zijn de tickets voor een excursie en fotograferingsarrangement in Gruttoland Wommels weer te boeken.

www.gruttoland.nl

Mooi resultaat voor Kievit op Noorderleiland

Er werden dit jaar voor het eerst maar liefst 9 broedparen kievit op Noorderleiland geteld.

De Gruttorus, op 5 augustus j. georganiseerd door VZW Hofmakers België leverde een gift van 1000 euro voor ANF op! Zie voor meer informatie op: www.gruttorus.be

Via de actie van Rabo Club Support is er 835,98 euro geschenken.

In november ontvingen we uit een nalatenschap een mooi bedrag van ruim 20.000 euro.

De jubilerende organisatie Friese Milieu Federatie (50 jaar), Soort Vogelonderzoek Nederland (50 jaar), Landschapsbeheer Fryslân (40 jaar) en Natuurmuseum Fryslân (100 jaar) gaven als cadeau mee om m2's te adopteren van Gruttoland Tjierwerd. Dit bedraagt totaal 9000 euro op inclusief een bijdrage van de Provincie Fryslân van 2500 euro. Een cheque met dit bedrag werd op 16 november tijdens het symposium Landschapsbiodiversiteit in Natuurmuseum Fryslân te Leeuwarden aangeboden aan ANF.

Al deze gulle gevers maar ook iedereen die kleinere bedragen schenkt om vierkante meters adopteert en niet te vergeten onze vrijwilligers bedanken wij hartelijk. Dankzij jullie blijven de weidevogels in Gruttoland bestaan!

Volg Gruttoland op social media

We publiceren wekelijkse nieuwsjes over Gruttoland en andere zaken. Volg ons op:

- Facebook
- Instagram
- Twitter
- LinkedIn

5. Financieel jaarverslag Agrarisch Natuurfonds Fryslân 2023

Het financieel jaarverslag (de jaarrekening) wordt gepubliceerd op onze website conform voorwaarden in relatie tot onze ANBI-status en het CBF-keurmerk voor het toezicht op erkende goede doelen.

De jaarrekening is opgebouwd uit een accountantsrapport:

- Samenstellingsverklaring van de accountant
- Algemene informatie
- Vergelijking saldo baten en lasten
- Financiële positie

en een jaarrekening:

- Balans per 31 december 2023
- Staat van baten en lasten over 2023
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de balans
- Toelichting op de staat van baten en lasten.

Het saldo baten en lasten 2023 is ten opzichte van 2022 gedaald met € 97.146 naar een resultaat van € 233.927.

Voor de overige specificaties en overzichten verwijzen we u naar de afzonderlijk gepubliceerde jaarrekening.

Toelichting financieel jaarverslag

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met hoofdstuk C2 van de RJK (Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro en kleine rechtspersonen), zoals die door de raad voor de jaarverslaglegging is gepubliceerd.

In dit boekjaar hebben geen aanpassingen plaatsgevonden.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, grondslagen voor waardering activa en passiva, grondslagen voor bepaling van het saldo van baten en lasten en toelichting op de balans zijn separaat opgenomen in de jaarrekening, welke wij integraal hebben gepubliceerd op onze website.

Vaststelling en goedkeuring

- Deze jaarrekening is samengesteld in juni 2023 en op 30 juni 2023 door het bestuur van de stichting vastgesteld en goedgekeurd.
- Er is opdracht verstrekt aan een onafhankelijk accountant tot het verstrekken van een samenstellingsopdracht, welke blijkens de ANBI/CBF-voorwaarden voldoende is.
- Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming/bestemming van het saldo van baten en lasten.
- Het resultaat, welke onder de staat van baten en lasten is opgenomen, is toegevoegd aan het Eigen Vermogen. In de statuten is geen resultaatbestemming bepaald. Het bestuur keurt de resultatenbestemming goed door het vaststellen van de jaarrekening waarin de resultaatbestemming is opgenomen, waarbij het resultaat wordt toegevoegd aan de Overige Reserves.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die hier dienen te worden vermeld.

Meer financiële informatie vindt u:

Jaarrekening Agrarisch Natuurfonds Fryslân 2023 >>

Het CBF- Erkenningpaspoort >>

Gruttoland,
it bêste
skriezelân
fan d'ierde

Agrarisch Natuurfonds
—Fryslân—

Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân | Slachte 4A | 8731 CJ Wommels
T. (058) 250 43 88 | M. info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl | I. www.agrarischnatuurfondsfryslan.nl